

О.І.ВОЛОТ
кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
І.К. СОЛДАТОВА
магістрант
Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

ІНФОРМАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАДАЧ З БУХГАЛТЕРСЬКОГО, УПРАВЛІНСЬКОГО ТА ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ

Облік на сучасному підприємстві неможливий без застосування інформаційних технологій. Процес обліку є досить трудомістким і разом з тим ризиковим, бо навіть одна помилка може стати причиною цілого ряду порушень і неточностей, що вплине на господарський процес та інформацію про фінансово-майновий стан підприємства. Тому наразі актуальним є питання спрощення та мінімізації ризику даного процесу.

Один з основних шляхів вирішення даної проблеми є автоматизація системи бухгалтерського та управлінського обліку, звітності, контролю та аудиту за допомогою сучасних інформаційних технологій.

Дослідженням цього питання займався ряд українських вчених таких як С.Л. Ивахненко, Д.М. Марченко, С.Ф. Голов, Н.М. Малюга, Ф.Ф. Бутинець, О.М. Петрук, В.М. Жук, Г.В. Шершньова, В.С. Терещенко та інші.

Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» передбачено, що підприємство може самостійно розробляти систему і форми внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, звітності і контролю господарських операцій. Частина системи бухгалтерського обліку, що забезпечує потреби управління в інформації – це і є управлінський облік [1].

Функції управління та інформація, що забезпечує їх дію, дозволяють сформулювати функції управлінського обліку, що зображені на рисунку 1.

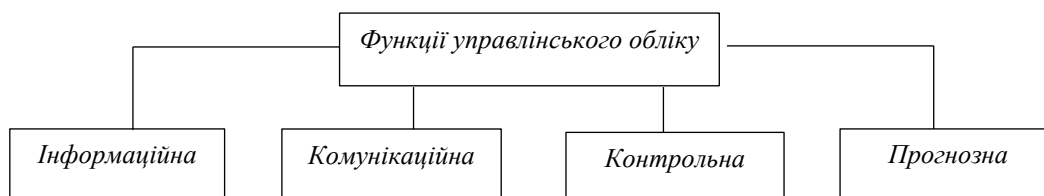

Рисунок 1 – Функції управлінського обліку

*Джерело: систематизовано авторами на основі даних [2]

Інформаційна функція полягає в тому щоб забезпечити керівників всіх рівнів управління інформацією, яка необхідна для поточного планування, контролю і прийняття оперативних управлінських рішень. Комунікаційна функція забезпечує формування інформації, яка є засобом внутрішнього комунікаційного зв'язку між рівнями управління і різними структурними підрозділами одного рівня. Контрольна функція передбачає оперативний контроль і оцінка результатів діяльності внутрішніх підрозділів і підприємства в цілому в досягненні мети. Прогнозна функція полягає в перспективному плануванні та координуванні розвитку підприємства в майбутньому на підставі аналізу і оцінки фактичних результатів діяльності [2].

Організація бухгалтерського управлінського обліку на підприємстві складається з трьох етапів, таблиця 1.

З метою автоматизації бухгалтерського, управлінського та податкового обліку на підприємствах впроваджується програма «1С: Бухгалтерія 8 для України».

Таблиця 1 – Етапи організації бухгалтерського управлінського обліку на підприємстві

Назва етапу	Характеристика
I етап: Методологічний	Обирається модель управлінського обліку в залежності від його мети, визначаються об'єкти та методи обліку витрат, елементи методу бухгалтерського обліку, які будуть служити для формування інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень (план рахунків управлінського обліку, склад калькуляційних статей, тощо)
II етап: Технічний	Обирається склад реєстрів аналітичного обліку, форми внутрішньої звітності, визначаються напрямки руху інформації всередині підприємства
III етап: Організаційний	Передбачає розподіл обов'язків між працівниками в системі управлінського обліку

**Джерело: систематизовано авторами на основі даних [2]*

За допомогою програми можна вести бухгалтерський і податковий облік господарської діяльності декількох організацій. Облік по кожній організації можна вести в окремій інформаційній базі. У той же час програма надає можливість ведення бухгалтерського і податкового обліку декількох організацій в загальній інформаційній базі (причому в ролі окремих організацій можуть виступати індивідуальні підприємці). Це зручно, якщо господарська діяльність цих організацій тісно зв'язана між собою: можна використовувати загальні списки товарів, контрагентів, працівників, складів (місць зберігання) і т.д., а обов'язкову звітність формувати роздільно.

Для основних засобів і нематеріальних активів автоматизовані такі основні операції як: надходження, ухвалення до обліку, нарахування амортизації, модернізація, передача, списання, інвентаризація. Можливо розподіл сум нарахованої амортизації за місяць між декількома рахунками або об'єктами аналітичного обліку. Для основних засобів, що використовуються сезонно, можливе застосування графіків нарахування амортизації. Для малоцінних активів автоматизовані операції передачі в експлуатацію і списання з експлуатації.

Облік товарів, матеріалів і готової продукції реалізований згідно П(С)БО 9 «Запаси» і методичним вказівкам по його застосуванню. По складах може вестися кількісний або кількісно-сумовий облік. У першому випадку оцінка товарів і матеріалів для цілей бухгалтерського і податкового обліку не залежить від того, з якого складу вони отримані. Складський облік може бути відключений, якщо в ньому немає необхідності. В програмі реєструються дані інвентаризації, які автоматично звіряються з даними обліку. На підставі інвентаризації відбивається виявлення надлишків і списання недостач.

Реалізовано облік руху готівкових і безготівкових грошових коштів і валютних операцій. Підтримується введення і друк платіжних доручень, прибуткових та видаткових касових ордерів. Автоматизовані операції по розрахунках з постачальниками, покупцями і підзвітними особами, внесення готівки на розрахунковий рахунок і отримання готівки по грошовому чеку, придбання і продаж іноземної валюти. При відображенні операцій суми платежів автоматично розбиваються на аванс і оплату. На підставі касових документів формується касова книга встановленого зразка.

Автоматизований й облік операцій надходження і реалізації товарів і послуг. При продажу товарів виписуються рахунки на оплату, оформляються накладні і податкові накладні. Всі операції по оптовій торгівлі враховуються в розрізі договорів з покупцями і постачальниками. Для роздрібною торгівлі підтримується як оперативне відображення роздрібною реалізації, так і відображення продажів за результатами інвентаризації. Товари в роздробі можуть враховуватися за покупними або за продажними цінами. Автоматизовано відображення повернень товарів від покупця і постачальнику. Підтримується використання декількох типів цін, наприклад: «оптова», «дрібнооптова», «роздрібна», «закупівельна» і т.д., це спрощує відображення операцій надходження і реалізації.

Для обліку основного і допоміжного виробництва автоматизовано розрахунок собівартості продукції і послуг, які випускаються основним і допоміжним виробництвом, а також облік переробки давальницької сировини. Протягом місяця облік випущеної готової продукції ведеться за плановою собівартістю, а в кінці місяця розраховується фактична собівартість випущеної продукції і наданих послуг.

Програма дозволяє автоматизовано формувати і реєструвати всі необхідні податкові документи: податкові накладні, додатки до них. Облік ПДВ протягом звітного періоду (місяць) ведеться «по відвантаженню», регламентний документ дозволяє в кінці визначити суми податкових зобов'язань та податкового кредиту відповідно до необхідного методу (по першою з подій, по оплаті, по відвантаженню).

Для ведення податкового обліку по податку на прибуток передбачений спеціальний податковий план рахунків. Податковий план рахунків, реалізований в конфігурації, його склад і реквізити є частиною пропонованої методики податкового обліку, тобто є зумовленим. Податковий облік в конфігурації ведеться в розрізі видів податкової діяльності. Такий підхід дозволяє враховувати валові доходи і витрати, запаси, основні засоби і т.д. роздільно для видів діяльності, за яким необхідний окремий облік з погляду податку на прибуток. За даними податкового обліку автоматично формується податкова декларація з податку на прибуток. Також програмою підтримується спрощена система оподаткування.

В «1С: Бухгалтерія 8 для України» автоматизовані регламентні операції, виконувані по закінченні місяця, в тому числі переоцінка валюти, списання витрат майбутніх періодів, визначення фінансових результатів і інші. Програма надає користувачеві набір стандартних звітів, які дозволяють аналізувати дані по залишкам, оборотам рахунків і по проводках в самих різних розрізах, у тому числі оборотно-сальдова відомість, шахова відомість, оборотно-сальдова відомість по рахунку, обороти рахунку, картка рахунку, аналіз рахунку, аналіз субконто, обороти між субконто, зведені проводки, головна книга, діаграма. Включені обов'язкові (Регламентовані) звіти, призначені для подання власникам організації і контролюючим державним органам, включаючи форми бухгалтерської звітності, податкові декларації, звіти для органів статистики і державних фондів. Регламентована звітність, що подається в податкові органи, може бути автоматично експортована у відповідному форматі.[3]

Отже, можна сказати, що впровадження автоматизованих систем ведення бухгалтерського обліку – це процес мінімізації ризику, що в подальшому призведе до поліпшення якості облікових даних і, як наслідок, підвищення ефективності управління підприємством. Програма «1С: Бухгалтерія 8 для України» є універсальним інструментом, що забезпечує вирішення всіх задач з бухгалтерського, управлінського та податкового обліку.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999, № 996-XIV, із змінами і доповненнями. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

2. Гончар Л.В. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Управлінські інформаційні системи в обліку, аналізі та аудиті» для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» спеціальності 8.03050901 «Облік і аудит». Слов'янськ: ДДПУ, 2016. - 54 с.

3. Офіційний сайт 1С:Підприємство. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://1c.ua/ua/v8/RegionalSolutions-UA_BUH.php